

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 20.000.—; pentru particulari Lei 5000.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 3000.—; Abonament de sprijin Lei 50.000.—, în străinătate Lei 10.000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 200

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

SUMARUL: *Dumitru D. Periş:* Mitropolitul Andrei Şaguna și „Asociațiunea Transilvană”. — *I. Gârbacea:* Dr. Ioan Mih. — *I. G.*: Emanoil Bucuța. — *Aviz.* — *Dela „Solidaritatea”:* Vânzarea acțiunilor. — Legea pentru interzicerea în convențiuni a clauzei de plată în aur, monede străine și medalii comemorative precum și a operațiunilor de gaj pe asemenea valori. — Sumarul pentru anul 1946.

Mitropolitul Andreiu Şaguna și „Asociațiunea Transilvană”

Voind a înfățișa situația politică, culturală, socială și economică a Românilor ardeleni, începând cu jumătatea secolului al XIX-lea, însemnează a arăta contribuția mitropolitului Andreiu Şaguna pentru ajutorarea, ameliorarea și străduința de a obține un „modus vivendi” mai omenesc pentru asuprita sa turmă. Este trimis de pronia cerească, în mijlocul nostru, în momente de crucială însemnătate, de permanente mișcări și profunde prefaceri sociale, când întreg poporul ardelean, dela vlădică până la opincă, asemenea torentului vijelios de munte, era în căutarea unei vieți mai liniștite, bazată pe egalitatea de drepturi și obligațiuni cu celelalte națiuni conlocuitoare. El a fost păstorul conștient, care a condus turma românească din Transilvania, indiferent de credința religioasă, cu chibzuință și deplin tact politic, apropiindu-l, prin rațiunea acțiunilor lui, de cultură, lumină, viață și unire.

Înainte de a arăta însă rolul jucat de acest cucernic mitropolit în istoria culturală a Transilvaniei, să facem un scurt popas, înseilând în liniamente generale câteva date biografice.

Este descendent dintr'o veche familie macedo-română, stabilită în cele din urmă în Ungaria de astăzi. Se naște la 20 Decembrie 1808 în orașul Mișcolț, comitatul Borșod, din părinții Naum și Anastasia, fiind cea mai mică odraslă a acestora. Din cauza situației materiale precare Naum Şaguna încredințează, spre a fi crescuți și educați în credința catolică, episcopului Ștefan Fischer, pe Avreta și Ecaterina, cei doi copii mai mari, urmând apoi ca și Atanasiu, episcopul nostru de mai târziu, să pornească pe calea aceleiași educații. Datorită însă mamei lor Anastasia, toți trei copiii ajunși la o vârstă mai mare, au revenit la adevărata lor religie, ortodoxă. Anastasia Şaguna este cel mai autentic exemplu de mamă creștină și româncă, care a insuflat odraslelor ei dragostea de neam, limbă și religia străbună. Pentru ea, ca și pentru Cornelia, mama Grachilor, din istoria romană, singura preocupare a fost creșterea și viitorul copiilor. „Trebuie fixat aici meritul deosebit al acestei femei, pe care neamul românesc și biserica noastră, în chip de recunoștință va trebui s'o așeze, de aici înainte în

rândul celor mai luminoase icoane, de femei și mame românce din trecut“.)

Anastasiu Șaguna face studiile elementare la școala grecească din Mișcolț, pentru ca la 18 ani să termine gimnaziul catolic al călugărilor piariști din Pesta. O mare grijă purta acestui tânăr, bunicul său, Atanasie Grabovsky, care văzând frumoasele lui însușiri îl îndeamnă și-l susține la universitatea din Pesta, urmând timp de trei ani, dreptul și filosofia. Dar în sufletul lui era aprinsă și ardea deja cu o lumină vie, candela iubirii de neam. Pentru a putea servi și mai bine interesele poporului din care făcea parte, era ferm convins, că numai ca preot se va putea dedica cu prisosință acestor idealuri comune. Pentru aceasta se înscrie la teologia din Vârșeț, unde pe atunci era episcop Maxim Manuilovici, de altfel bun prieten al bunicului său. Terminând teologia fu chemat de episcopul Ștefan Stratimirovici, ca profesor de teologie la Carloviț, unde a fost cel mai bun protector al teologilor români dela acest seminar. La 1 Noembrie 1833 călugărindu-se, primește numele de Andreiu. Dragostea și considerațiunea de care se bucura în fața superiorilor, face ca să urce cu rapiditate toate treptele clericale, pentru ca la 1847 să fie trimis ca vicar general pe lângă episcopia din Sibiu, ajungând în cele din urmă episcopul și mitropolitul Românilor ardeleni ortodocși. Căci dacă acest mitropolit a ajuns să conducă nava românească dela 1847 până la 1873, când s'a întâmplat săvârșirea lui din viață, nu este mai puțin adevărat, că trăinicia operilor lui se resimte puternic încă de-a-lungul multor ani, iar instituțiunile întemeiate vor trăi de-a-pururi peste veacuri, ca o vibrantă mărturie a conducătorului realist și chibzuit, a cărui unică preocupare a fost de a veni pe toate căile posibile, în ajutorul obiditului popor, care dibuia de secole în bezna unor medievale încătușeri politice, culturale și sociale.

Una din instituțiunile născute din osârdia și neîntrecuta perseverență a acestui demn reprezentant al spiritualității românești este de asemenea și Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român. Intențiunea de a se crea o asemenea instituție, ca drept Pantheon de cultură transilvană, au avut-o și alții, însă nu s'a putut realiza decât la 1861 prin intervenția potrivită a lui Șaguna, care se găsea în bune raporturi cu împăratul dela Viena. Ajungând, ca cererea celor 176 români în fruntea

căroră se găseau arhierii Andreiu Șaguna și Alexandru Sterca Șuluțiu, înaintată la 10 Mai 1860 guvernatorului Transilvaniei, Lichtenstein, să fie aprobată, s'a înregistrat prin aceasta pentru întreaga suflare românească o mare victorie. Pe lângă faptul, că prin înființarea acestei Asociațiuni, cultura și literatura noastră urma să primească un eficace sprijin, este necesar de menționat înafară de aceasta unitatea de gândire cu care au fost atrași deopotrivă românii ambelor confesiuni, pecetluind și mai mult adevărul confirmat de atâtea ori în decursul istoriei, că unirea face puterea. La îndemnul lui Șaguna au făcut proiecte de statute pentru Asociațiune eruditul filolog, adeptul principiului etimologic, Timoteiu Cipariu dela Blaj, Gheorghe Barițiu intransigentul istoric dela Brașov și înțeleptul pretor din Țara Făgărașului I. Pușcariu. De acum dorința de a avea o Asociație pentru promovarea literaturii, a culturii și a bunei stări materiale a Românilor din această parte de țară subjugată, nu mai era o himeră superfluă, ci un fapt realizat. La 21 Mai 1861 Andreiu Șaguna, declara: „Domnilor! să înaintăm starea materială și spirituală a poporului nostru, să deșteptăm cugetările senine și serioase în poporul nostru, ca el să-și cunoască destinația și ființa pentru a le folosi spre bine, precum cere spiritul civilizator al secolului în care trăim; darurile lui vor garanta viitorul fericit al mult cercatei noastre națiuni! Aceste convingeri mari, să ne însuflețească Domnilor pe noi toți și atunci cred, că cerul va încorona cu flori de mângâiere întreprinderea noastră și va asculta rugăciunea mea, prin care cucerindu-mă îl rog, ca să verse binecuvântarea sa asupra Asociațiunii noastre, căci tot darul desăvârșit vine de sus, dela Părintele luminilor“.)

Mare bucurie a produs în sufletul lui Andreiu Șaguna înființarea Asociațiunii pentru că știa mai mult decât oricare altul insistențele depuse pe lângă stăpânirea crăiască din acele vremuri pentru acordarea acestui firesc drept, merit să desvolte facultățile culturale și spirituale în întreaga masă românească. Bucuria îi era și mai mare văzând cum cei mai autentici reprezentanți ai intelectualității românești, de ambele confesiuni, se străduiesc să dea neamului un așezământ cât se poate mai puternic și mai bine organizat, care va avea să semene în ogorul înfelenit al culturii noastre, sămânța cea rodnică a progresului. Aceasta constituie un merit

1) Mitropolitul Andreiu Șaguna, de Dr. Ion Lupaș, Sibiu, 1909, pag. 18.

1) Foișoara Telegrafului Român din 17 Iunie 1876, Nr. 13, pag. 97, articolul „O privire asupra activității Asociațiunii transilvane pt. literatura română și cultura poporului român dela înființarea ei, până la a XIV-a adunare generală“ de Eugen Brote.

în plus aceluia căruia îi închinăm rândurile de față, pentru că a știut apropi sufleteste pe toți Românii ardeleni, în jurul său, cerând într'un singur gând o îmbunătățire a situației lor politice, culturale și economice chiar. Era pe deplin convins, că luptele confesionale sunt sterile și nu au niciun rost pentru că în loc să unească națiunea, o desbină. Această luptă „se știe, că deschide în istoria Românilor ardeleni cea mai tristă epocă de sfâșieri lăuntrice, de vrajbă păgubitoare și luptă stearpă, dar pătimase, între fiii aceluiași neam“.¹⁾ Expresiunea cea mai profundă a satisfacției lui sufletesti se deduce din următoarele cuvinte exprimate de Șaguna la una din ședințele consultatoare ale Asociațiunii, când a spus „Domnilor! masa dulcii maicei noastre este pregătită pentru oaspeți mulți, maica noastră a fost până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum înainte se îmbracă ea în haină de nuntă și pofteste la masă pe toți fiii săi, ca să strălucească și ea în și cu casa sa și să înnoiască pe fiii săi precum se înnoesc tinerețele vulturului...“²⁾ Alături de baronul Andreiu de Șaguna, uniții de seamă, ca Timoteiu Cipariu și Gheorghe Barițiu veneau, ca prin contribuția lor și prin ferma lor adeviziune, să cimenteze granitul sufletesc, baza propriu zisă a Asociațiunii noastre, cheazășia unei totale dezvoltări culturale și păstrătoare de-a-lungul timpului a virtuților naționale, din care mai târziu urma să se consfințească idealul de totdeauna al Românilor, adică unirea cea mare și dreaptă. Timoteiu Cipariu, părintele filologiei române, care a trăit în orașelul dela confluența Târnavelor, spunea în 1861, încrezător: „Un razim naționalității române se împlântă astăzi, ci sperăm că asemenea razime de acestea și de alte forme se vor împlânta și de aci înainte și mai multe și mai puternice“.³⁾ Rolul jucat de mitropolitul Șaguna la înființarea Asociațiunii a fost cel mai important, aceasta spunându-ne-o tot primul ei vicepreședinte: „Să-i urăm zile fericite în mijlocul națiunii ajunse la fericire, zile multe și împreunate cu neîncetată mulțumită din partea acestei națiuni bune și tânăr simțitoare; cerând și rugându-ne, ca și de aci înainte să binevoiască a cuprinde și a adăposti, a ajuta și a sprijini această tânără societate pe care a iubit-o și a ocrotit-o dela leagăn, până în momentul de față“.⁴⁾ Cumpănindu-se meritele și strădania

depusă pentru Asociațiune a acestui mare român este foarte naturală alegerea lui ca președinte, Timoteiu Cipariu, ca vicepreședinte, iar Gheorghe Barițiu, secretar.

Iată piatra triumfiulară pe care se sprijinea acum 85 ani Pantheonul culturii românești de dincoace de Carpați, ea rămânând până în zilele noastre cea mai veche instituție culturală și românească pe minunatele plaiuri ale Transilvaniei. Facla credinței în viitorul neamului și a dragostei nețărnumite față de popor, a fost purtată din mână în mână, din generație în generație, din tată în fiu, cu cea mai convinsă piozitate, rămânând până în zilele noastre sanctuarul tuturor bunelor tradiții românești. Și să nu uităm, că în fruntea acestei înalte piramide, alcătuită din sprijinitorii și conducătorii acestei societăți de veche cultură românească, se află Andreiu Șaguna, descălecătorul libertății noastre și organizatorul tuturor instituțiilor de cultură și educație socială.

Prima adunare generală la care participase și Andreiu Șaguna a fost cea dela 28 Iulie 1862, din Brașov. Inafară de numărul considerabil al participanților, importanța acestei adunări crește prin faptul, că s'a organizat cu acest prilej o frumoasă expoziție, unde au fost expuse variate produse rezultate din dibăcia și munca țărânului și intelectualului nostru. La adunările generale următoare Șaguna fie împiedecat de chestiuni politice, ecleziastice sau din motive de sănătate, nu mai putuse participa. Astfel lipsește la 1863 dela Blaj, la 1864 dela Hateg, la 1865 din Abrud, pentru ca la 1866 să participe la adunarea generală dela Alba-Iulia. Sănătatea lui tot mai șubrezită, îl determină să plece la băi, în Mehadia, de unde la 8 August 1867 scria lui Timoteiu Cipariu, rugându-l pe acesta să conducă adunarea generală dela Cluj: „Pentru aceea, dându-ți Reverendissime Domnule aceasta spre știință, te rog ca Domnia-Ta, să binevoiești a interveni la ținânda adunare generală, acolo a mă escuza pentru absență și a conduce trebile curente, cu de mai multe ori documentata-ți desteritate“.⁵⁾ Dar Cipariu a fost și el chemat la București, spre a participa la inaugurarea solemnă a activității Academiei Române, așa că fusese împiedecat de a lua parte la această adunare generală. Procedându-se la alegerea unui nou comitet, a fost aclamat ca președinte L. V. Pop, iar ca vice-președinte Iacob Bologa. Și în felul acesta se sfârși rolul activ al lui Șaguna la Asociațiunea, căreia îi

¹⁾ Dr. Ioan Lupaș, op. cit. pag. 34.

²⁾ „Actele privitoare la urzirea și înființarea Asociațiunii transilvane pt. literatura română și cultura poporului român“. Sibiu, 1862 vol. 1 pag. 85.

³⁾ Actele... op. cit. pag. 89.

⁴⁾ Actele... op. cit. pag. 90.

⁵⁾ Timoteiu Cipariu și Astra, de Prof. Ștefan Manciușea, Blaj 1943, pag. 84.

dase vieață și toată puterea lui de muncă. Hoțărîrea a fost prea pripit luată, de a înlocui pe Andreiu Baron de Șaguna și de sigur că-i va fi produs destulă amărăciune, văzând recunoștința nedreaptă cu care a fost remunerat așa de curând. După 6 ani, la 1873, se stinge, ca o candelă în bătaia furioasă a vântului, acest mare slujitor al neamului românesc și ctitorul credinței noastre strămoșești, lăsând ca fără pompă să fie înmormântat la Rășinari, în

umbra codrilor de brazi, aproape de iubita sa turmă.

Pentru că această rezumativă expunere formează numai o mică frântură din ceea ce a făcut și realizat pentru neamul său mitropolitul Andreiu Șaguna, vom încerca ca în numerile viitoare, să abordăm și alte aspecte din activitatea atât de bogată a acestui mare organizator și făuritor de vieață nouă.

Dumitru D. Periș

Dr. Ioan Mihu

— 20 ani dela moartea lui —

În curând se împlinesc 20 ani dela moartea fondatorului băncii „Ardeleana“, acest fiu de țaran care și-a închinat întreaga muncă și avere în scopul ridicării economice a țărânilor noastre.

„Fiu de țaran fiind, în primul rând interesele țărânilor noastre am voit să le servesc prin întemeierea și felul cum am condus afacerile „Ardelenei“, scria el în 1910, într-o scrisoare.“)

A fost un discipol devotat al mitropolitului Șaguna al cărui program a căutat a-l realiza. El avusese ocazia a trăi ca elev la Sibiu lângă Șaguna luându-și aici bacalaureatul în anul 1873 anul morții lui Șaguna.

Se știe că Șaguna se interesa personal de fiecare elev român care urma liceul din localitate și e probabil să fi avut contact și cu Mihu. Dintre acești elevi și-a recrutat el pe toți oamenii de seamă pe care i-a lăsat la conducerea treburilor bisericesti și naționale.

Iată cum se exprimă însuși Mihu asupra meritelor marelui mitropolit :

„A fost însă și logic și firesc să ajungem în această situație precară, pentru că oamenii noștri, în loc de a face zid puternic în jurul lui Șaguna, fără îndoială cel mai luminat cap politic al Românilor din Ardeal, parte inspirați de-o intransigență deplasată, tocmai în perioada hotărîtoare pentru evoluția raporturilor româno-maghiare din viitor, au aflat de bine să pună pe Șaguna în imposibilitate de a-și putea continua activitatea politică, probată prin atâtea și atâtea rezultate pozitive, obținute dela Coroană și guvernele din trecut. Aceasta a fost marea greșală, căci intervenind Șaguna, la timp ca mandatarul autorizat al Românilor, în sensul solicitat de Monarh, ar fi putut ob-

ține pentru cauza noastră națională, de sigur, o soluție mai mulțumitoare, de cum sunt cele din legiferarea dela 1868 și în special de cum este cea din legea egalei îndreptățiri a naționalităților din Ungaria, cu nefericita concepție a „națiunii politice maghiare unitare“ și cu multele, prea multele sale ușițe.

Această credință mi-o întemeiez îndeosebi pe două motive : Mai întâi Șaguna putea, la acea dată să utilizeze cu folos faptul, că Monarhul avea nu numai o vădită simpatie pentru obiditul nostru popor, ci îndatorat prin ținuta noastră politică în anii critici 1848—1865, se afla într'un pronunțat „obligo“ moral și politic față de Români, ceea ce reiese altcum destul de clar și din repetatele sale enunțări solemnne, făcute în diferite rescripte și alocuții.

Al doilea, în epoca tratativelor pregătitoare ale transacției austro-maghiare dela 1867, când reușita nu era încă deplin asigurată, Guvernării de atunci de sigur, ar fi fost mai concilianți, față cu revendicările noastre, formulate de-o parte, bine înțeles, în proporții juste, iar de altă parte simpatizate și susținute și din partea Coroanei. Firește, aceasta nu înseamnă, că în asemenea ipoteză s'ar fi revărsat toate bunătățile cerului asupra Românilor. Aceasta nu. Dar cred totuși, că, dacă în epoca marilor transformări ale structurii Monarhiei ascultând de povețele lui Șaguna nu făceau pe grozavii, ci urmau o tactică mai conciliantă față de Coroană și față de Maghiari, puteam să ne punem din bună vreme, de sigur, la adăpostul multor neajunsuri, pe care spre nenorocul nostru, a trebuit să le suportăm mai târziu“ (pg. 5—6).

În materie economică el a urmat staturile lui Șaguna. Mai clar reiese aceasta din apelul lansat în 15 Aprilie 1885 pentru înființarea „Ardelenei“.

*) Vezi I. Mihu: *Spicuri din gândurile mele*, Sibiu 1938, pg. 434.

„Niciun popor, nicio țară nu va fi în stare a face pași serioși spre civilizațiune, dacă nu va pune înainte de toate fundamentul solid la progresul economic.

Un factor însemnat al progresului economic este însă capitalul eficient și accesibil.

Purcezând dela aceste adevăruri stabilite de știința național-economică și recunoscând faptul că până când națiunea noastră nu-și va naționaliza capitalul, industria și comerțul, nu poate fi vorba de o prosperitate sigură, noi subsemnații am luat asupra noastră misiunea de a funda aici în Orăștie, spre scopul de a înlesni poporului nostru de aici condițiile existenței și prosperității sale economice și de a-l scăpa de tutelă economică străină“ (pg. 417).

Pentru a arăta însă dezinteresul lui la primul bilanț, încheiat la 8 Martie 1887 stabilește următoarea salarizare :

1. Director	300 fl.
2. Cassar	420 „
3. Contabil	720 „
4. Oficial (servitor)	360 „

El își stabilește ca director cel mai mic salariu.

În asemenea condițiuni „Ardeleana“ ajunge și se menține până la 1900 dată când Mihuleac, în rangul al doilea între băncile ardelenene urmând imediat după „Albina“.

Același desinteres îl găsim notat și pentru activitatea lui la „Albina“.

Insemnăm aici următoarele date cu privire la activitatea lui I. Mihuleac la „Albina“; în adunarea generală dela 23 Martie 1912 a fost ales membru în Consiliul de administrație, și apoi cu prilejul constituirii din aceeași zi, prim vicepreședinte. La 4 Aprilie 1912 încunoștințează direcțiunea „Albinei“ că renunță la tantiema sa statutară în favorul fondului cultural al arhidiecezei. În 27 Noiembrie 1914 demisionează din motive sanitare. La 13 Maiu 1916 a fost ales din nou membru în Consiliul de administrație acordându-i-se și președinția, pe care a deținut-o până la 24 Decembrie 1917 (pg. 447).

În această calitate face în 1915 o serie de propuneri din cari se poate vedea priceperea lui în afaceri bancare :

„Privite în această lumină problemele mai de importanță și de urgență pentru institut sunt :

1. Creierea și dotarea suficientă a unui nou fond special de rezervă pentru acoperirea pierderilor ce obvin peste an în operațiile institutului ;

2. Sporirea rentabilității activelor institutului, bineînțeles în limitele trase de o rațională politică de bancă ;

3. Economisirea cheltuielilor administrative dispensabile sau inutile sistând sau reducând în măsură justă și admisibilă, toate funcțiile și retribuțiile aflate superflue ori prea exagerate ;

4. Sistarea sau concentrarea filialelor institutului, puțin rentabile sau fără nevoie deosebită de existență proprie ;

5. Introducerea unei praxe mai severe în ce privește acordarea sau inițierea de credite și afaceri mai mari, între altele stabilindu-se în mod obligator ca la votarea celor ce trec peste cor. 100.000.— să se ceară o propunere documentată din partea directorului și o majoritate minimală de cel puțin șase voturi valide ;

6. Intocmirea unui serviciu special în cadrele existente, pentru o mai bună îngrijire a creditelor și afacerilor, ce se află în suferință precum și pentru valorizarea cu mai mult folos a rentabilităților de vânzare ale institutului.

7. Intronarea unor moravuri mai severe, ce privește de-o parte promovarea interesului și ingerințele acționarilor în afacerile institutului, iar de altă parte selecționarea, îndatoririle precum și răspunderile de ordin moral și material ale persoanelor chemate din încrederea acționarilor la conducerea afacerilor institutului.“

Aceleași vederi juste le are el și în ce privește chestiunea monetară după unificarea națională.

Într-o scrisoare din 5 Noiembrie 1918 scrie :

„Una dintre problemele cele mai urgente ce se impune în legătură cu alipirea noastră la Vechiul Regat este aceea a unificării valutei. E necesar deci ca *imediat* după luarea în stăpânire românească a teritoriilor referitoare și ocuparea lor prin armata română, coroanele în circulație trebuiesc retrase și înlocuite cu bilete de bancă sau bonuri de stat românești.

Orice întrelăsare sau trăgănare în acest respect va aduce cu sine în mod fatal *pagube incalculabile* atât statului cât și particularilor cinstiți, pentru că neluând la timp măsurile necesare, de o parte se deschid larg porțile invadării coroanelor pe teritoriile nealipite, iar de altă parte se va face o speculă azi nebanuită în relația leului cu coroana ceea ce în definitiv va avea drept urmare o scumpete exagerată și o devalorizare a valutei Regatului (pg. 368).

Nu s'a ținut însă seama atunci nici de el nici de vederile lui, iar pagubele incalculabile au venit.

Tot cu aceeași grijă se ocupă și de publicistica românească. Dovadă este scrisoarea din Aprilie 1917 în care scrie:

„Ziaristica fiind oglinda fidelă a stării culturale și sbuciumărilor sufletești ale unui neam nu e suficient că, după vremuri și împrejurări, ce idei și ce tendințe se propagă prin presă. Este deci de un neîgăduit interes, ca la anumite intervale să se facă studii serioase asupra activității din trecut și problemelor ziaristice ale viitorului.

Inspirat de acest gând, pun la dispoziția Epitropiei fondului ziaristilor români din Ungaria tantiema statutară ce-mi compete cât timp voi face parte din direcțiunea institutului de credit „Albina“ cu destinația ca la intervale potrivite să se premieze și publice studii serioase din domeniul ziaristice de la noi, anume:

1. Biografii ale ziaristilor distinși;
2. Studii critice și istorice asupra ziaristicei noastre din trecut;
3. Studii asupra problemelor ziaristice în viitor“.

Emanoil Bucuța

Aflu dintr'o notă a redactorului șef dela Revista Fundațiilor Regale, Camil Petrescu, că scriitorul Bucuța a murit.

L-am cunoscut acum un sfert de veac când fusesem trimes de directorul tezei mele de doctorat profesorul Ioanițescu să prezint Ministrului Muncii Chirculescu un exemplar din lucrarea mea care interesa pe conducătorul acestui minister.

Am fost foarte bine primit de regretatul Chirculescu și spre surprinderea mea mi-a cumpărat pentru serviciile exterioare un număr de o sută exemplare.

Cu această aprobare a trebuit să mă prezint la serviciul respectiv să predau cărțile. Șeful acestui serviciu era chiar Bucuța. N'ași putea spune că a fost prea încântat de entuziasmul ministrului și mi s'a plâns că am epuizat în întregime fondul respectiv, deși suma era relativ mică. M'a felicitat totuși pentru lucrare și am rămas astfel cunoscuți. Il întâlneam adesea în preambulările mele la Brașov pe „Warte“ însoțit de prieteni ardeleni, pentru că era cel mai devotat nouă mai ales în ce pri-

El însuși scosese până la 1900 la Orăștie „Revista Orăștiei“ pe care a sistat-o la plecarea dela „Ardeleana“.

În testamentul său făcut la 25 August 1905 prin care își lasă întreaga sa avere nației sale iubite, se prevede la pct c): „se va sprijini cultivarea literaturii economice mai înalte din patrie și străinătate“ (pg. 478).

Dar nu a existat inițiativă românească să nu găsească adeziunea și sprijinul său moral și material.

Astfel când în lupta pentru susținerea portului național și a artei noastre populare Elena Pop Hossu Longin, prezidenta „Reuniunilor de femei române“ a înființat primul atelier de țesături și cusături naționale în Orăștie, Mihu i-a pus la dispoziție în casele sale încăperi pentru atelier.

„Astfel purtând steagul nostru mândrii ne vom învrednici și în viitor de sprijinul obștei românești și în deosebi a generosului nostru binefăcător Dr. I. Mihu, care scut ne-a dat, când nu am avut unde adăposti atelierul nostru, iar acum, văzând că în localul dat mai înainte nu mai poate încăpea războaiele, ne-a deschis nouă localuri mari, luminoase, în casele d-sale“.)

I. Gârbacea.

vește mișcarea culturală. „Asociațiunea“ nu a avut un mai fervent adept dincolo decât el. Se cuvine deci să-i prețuim amintirea.

I. G.

„Prima Ardeleană“, S. A. de Asigurări Generale, Sibiu.

AVIZ

Se aduce la cunoștință, că la tragerea la sorți a asigurărilor populare, care a avut loc la Direcțiunea Societății în ziua de 18 Decembrie 1946, în fața notarului public, au ieșit la sorți următoarele combinațiuni de litere și anume:

I) R. D. Q.	III) W. K. O.
II) A. J. B.	IV) K. W. W.
V) N. H. A.	

Direcțiunea.

Dela „Solidaritatea“.

Vânzarea acțiunilor

În Monitorul Oficial Nr. 298 P. I-a din 28 Decembrie 1946 a apărut o lege pentru stabilirea regimului de vânzarea acțiunilor societăților pe acțiuni. În conformitate cu dispozițiunile acestei legi, cu începere dela data publicării ei, adică 28 Decembrie 1946, operațiunile de *transmitere prin vânzare* a acțiunilor nu se vor putea face decât prin Bursa de efecte, acțiuni și schimb, prin intermediul persoanelor legal autorizate să încheie asemenea operațiuni. Orice operațiune făcută împotriva acestei dispozițiuni este nulă de drept. Tot această lege mai prevede restricțiuni în ceea ce privește cumpărarea de acțiuni din partea streinilor, cari sub sancțiunea nulității pot cumpăra acțiuni în România numai cu autorizația prealabilă a Ministerului Economiei Naționale.

Impozitul excepțional de 8% prevăzut prin art. 52 din legea impozitului excepțional, se reduce la 2% pentru vânzările de acțiuni și obligațiuni cu începere dela publicarea legii. Se observă, că această lege pe de o parte are dispozițiuni care îngreunează circulația acțiunilor prin vânzare și pe de altă parte le facilitează.

Se îngreunează prin faptul că orice vânzare de acțiuni trebuie să se facă prin Bursa de efecte, acțiuni și schimb din București, ceea ce necesită o mulțime de corespondență, cheltuieli, cari întârzie operațiunile propriu zise de vânzare. Au mai fost dispozițiuni în acest sens cari în urma unui memoriu întocmit de „Solidaritatea“ au fost anulate și deci s'a lăsat iar libertatea de transfer prin vânzare în orice localitate și fără intervenția Bursei. Vom încerca să repetăm aceste intervențiuni din partea „Solidarității“, urmând să se mențină bineînțeles partea II-a de natură fiscală din lege, care reduce cota impozitului excepțional la vânzările de acțiuni, dela 8% la 2%.

Nu sunt supuse dispozițiunilor acestei legi celelalte mijloace de transfer și anume transferul prin donațiune, succesiune etc. cari pot fi făcute fără intervenția Bursei. Bineînțeles că la asemenea transferuri impozitarea urmează să se facă conform dispozițiunilor comune și anume impozitul prevăzut pentru donațiuni și succesiuni, etc.

De asemenea în caz de vânzarea acțiunilor gajate, aceasta se va face prin intermediul Bursei de efecte, acțiuni și schimb pentru ca vânzarea să fie perfect valabilă.

Dela „Solidaritatea“.

Legea

**pentru interzicerea în convențiuni a clauzei de plată în aur,
monede străine și medalii comemorative precum și a
operațiunilor de gaj pe asemenea valori.**

În Monitorul Oficial din 28 Decembrie 1946 s'a publicat Legea pentru interzicerea în convențiuni a clauzei de plată în aur, monede străine și medalii comemorative și a operațiunilor de gaj pe asemenea valori.

Considerând că această Lege are dispozițiuni cu caracter urgent, care ne interesează în special pe noi băncile, ne permitem să dăm textul acestei Legi:

„Art. 1. — Clauzele din obligațiunile contractate de orice fel prin care se stipulează plata fie în aur, fie în orice altă monedă străină, devize, fie în medalii comemorative de aur, emise conform Legii Nr. 656/1944, sunt nule de drept. Această nulitate nu atrage anularea întregului contract.

„Art. 2. — Debitorul se va putea libera în mod valabil plătind suma datorată în bilete ale Băncii Naționale a României sau orice altă monedă română cu curs legal, medaliiile comemorative convertindu-se la cursul lor de vânzare de 15.000, aurul la cursul legal prevăzut de legea monetară din 7 Februarie 1929, iar devizele la cursurile oficiale, fără aplicarea vreunei prime bugetare sau economice.

În contractele cu clauza plății medaliei comemorative încheiate până la data prezentei legi, debitorul se va putea libera în lei, prin convertirea medaliiilor în lei, la valoarea comercială medie a medaliiilor în cursul lunii Septembrie 1946.

„Art. 3. — Se exceptează dela dispozițiunile art. 1 și 2 de mai sus obligațiunile contractuale stipulate în devize ce decurg din raporturile de schimb internaționale precum și orice obligațiune contractuală în devize a cărei executare prezintă un caracter internațional.

„Art. 4. — Operațiunile de împrumut pe gaj de aur, monede străine sau medalii comemorative emise în temeiul legii Nr. 656/944 sunt interzise. Asemenea convențiuni sunt nule de drept.

Garanțiile stipulate în acest mod înaintea apariției legii de față vor trebui să fie lichidate în termen de 15 zile dela publicarea ei în Monitorul Oficial.

Este de asemenea interzis băncilor și instituțiilor de credit de orice fel să primească în depozit medalii comemorative de aur — în temeiul legii Nr. 656 din 1944.

„Art. 5. — Creditorul și debitorul ce va contraveni dispozițiilor de mai sus vor fi pedepsiți cu închisoare corecțională dela 1—3 ani, iar aurul, devizele sau medaliiile comemorative, ce vor face obiectul conversațiilor prevăzute la art. 4 de mai sus se vor confisca în favoarea Statului. La bănci, instituții de credit și societăți anonime vor fi răspunzători pentru infracțiunile la prevederile legii de față, directorul și șeful serviciului respectiv.

„Art. 6. — Organele poliției devizelor și aurului de pe lângă Banca Națională a României, sunt autorizate să verifice pe teren aplicarea dispozițiilor legii de față și să dreseze procese verbale de constatarea infracțiunilor comise.

„Art. 7. — Orice dispozițiuni contrare acestei legi sunt și rămân abrogate“.

Ca urmare a dispozițiilor legale de mai sus, în viitor nu se va mai putea aproba niciun credit garantat cu gaj de aur, monede străine sau medalii comemorative. Sub aur se înțelege aurul brut neprelucrat și în lingouri, prin urmare credem, că bijuteriile pot fi gajate și în viitor, dacă sunt marcate în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare.

Deci se vor soma toți debitorii care au credite aprobate și lichidate, pe gaj de aur, monede străine sau medalii comemorative, să-și lichideze debitele, sau să înlocuiască gajul cu alte obiecte de o valoare corespunzătoare împrumutului ce-l au. Înlocuirea gajului se va stabili printr'un act scris. Se va pune în vedere debitorilor că lichidarea trebuie să aibe loc cel mai târziu până la 12 Ianuarie 1947, în caz contrar se va proceda la o lichidare forțată.

Debitorii cari nu-și vor lichida împrumuturile sau nu vor înlocui gajul până la 12 Ianuarie 1947, vor fi lichidați forțat, scoțându-se gajul în vânzare în conformitate cu dispozițiile contractuale, cuprinse în contractul de împrumut.

Cum se constată din textul legii, instituțiile de credit sunt oprite să primească în depozit medalii comemorative de aur. Prin urmare toți clienții cari au astfel de depozite, se vor soma să-și ridice de îndată depozitul, totodată făcându-le cunoscut, că banca nu-și poate asuma nicio răspundere în ceea ce privește soarta acestor depozite.

Sumarul pentru anul 1946

Bănci și alte societăți.

Banca „Agricola”, Hunedoara, convocare și bilanț	Nr. 14-15	Pag. 53	Banca „Poiana”, Poiana-Sibiului, convocare, bilanț	Nr. 11-13	Pag. 46
Banca „Agricola”, Hunedoara, prospect de emisiune	22-23	83	„Prima Ardeleană”, Sibiu, convocare, bilanț	20-21	76
Banca „Albina”, Sibiu, cel dintâi milion de acțiuni, de I. Lupaș	4-6	9	Banca „Sercăiana”, Făgăraș, convocare, bilanț	7-8	24
Banca „Albina”, Sibiu, prospect de emisiune	4-6	16	„Solidaritatea”, Sibiu, convocare, bilanț	22-23	86
Banca „Albina”, Sibiu, convocare și bilanț	7-8	19	„Solidaritatea”, Sibiu, adunarea generală	28-29	105
Banca „Albina”, Sibiu, noua sucursală din Arad	16-19	61	„Solidaritatea”, Sibiu, rectificare	30-31	120
Banca „Albina”, Sibiu, extras din proces verbal	16-19	70	Banca „Victoria”, Arad, bilanț	14-15	54
Banca „Albina”, Sibiu, prospect de emisiune	48-50	190			
Banca „Andreiana”, Rășinari, convocare și bilanț	11-13	43			
Banca „Ardeleana”, Orăștie, convocare	14-15	58			
Banca „Ardeleana”, O aștie, șase decenii în slujba neamului, de Dr. Eugeniu Munteanu	22-23	80			
Banca „Ardeleana”, Orăștie, bilanț	22-23	84			
Banca Centrală pt. Industrie și Comerț, Cluj, prospect de emisiune	14-15	52			
Banca Centrală pt. Industrie și Comerț, Cluj, bilanț	14-15	56			
Banca Centrală pt. Industrie și Comerț, Cluj, prospect de emisiune	48-50	189			
„Comerțul Imobiliar” S. A. Sibiu, extras și bilanț	9-10	36			
Banca „Crișana”, Brad, convocare	1-3	8			
Banca „Crișana”, Brad, prospect și bilanț	9-10	31			
„Dacia Traiană”, S. A., Sibiu, convocare și bilanț	9-10	35			
„Dacia Traiană”, S. A., Sibiu, 25 ani de întreprindere românească	11-13	40			
„Dodona”, Geoagiu, adunare generală	24-25	95			
Banca „Frăția”, Agnita, de Dr. Eugen Munteanu-Mărgineanu	3-31	124			
Banca „Furnica”, Făgăraș, convocare și bilanț	7-8	26			
Banca „Ilia Mureșana”, Ilia, convocare și bilanț	9-10	34			
Industria de Tricotaje, Sibiu, extras din procesul verbal	16-19	70			
„Intreprinderile Albina”, Cluj, inaugurarea clădirii	28-29	110			
Banca „Mureșiana”, Reghin, convocare și bilanț	11-13	44			
Banca „Oașia”, Sibiu, convocare	7-8	28			
Banca „Oașia”, Sibiu, bilanț	16-19	68			
Banca „Olteana”, Viștea de Jos, convocare, bilanț	1-3	7			
Banca „Patria”, Blaj, la 60 ani de existență, de Iosif E. Naghiu	4-6	11			
Banca „Patria”, Blaj, convocare, bilanț	4-6	14			

Bibliografie.

Charpenay Georges: Les banques régionalistes	42-45	171
Dobrotă Dr. Cornel: Întreprinderi românești în Transilvania	32-33	131
Dobrotă Dr. Cornel: idem	42-45	172
Herlea Dr. Alexandru: Generalizarea gajului civil	32-33	131
Herlea Dr. Alexandru: Opera juridică a prof. Ioan Mateiu	46-47	180
Jinga Victor: Problemele fundamentale ale Transilvaniei	4-6	12
Kirițescu C. Costin: Aspecte ale problemei monetare contemporane	32-33	130
Netea Vasile: Pentru Transilvania	42-45	170
Popescu Dr. V. Gheorghe: Problema datorii agricole în România	26-27	103
Sandru D.: Mocanii în Dobrogea	32-33	129

Cronica.

Banca Internațională de Reconstrucție	40-41	156
Bateria medaliilor de argint	1-3	6
Câte monede de argint au fost puse în circulație	20-21	78
Congresul Internațional de Turism	40-41	156
Emisiunile Băncii Naționale pentru Stat	1-3	6
Expoziție industrială	40-41	156
Nouii membrii aleși în Consiliul Superior Bancar	7-8	28
Revizuirea firmelor comerciale și industriale	1-3	6
Semnarea contractului colectiv	1-3	6

Diverse.

Apel către absolvenții Școlii Superioare de Comerț, Sibiu	40-41	156
Aniversare: Școala Comercială Superioară din Sibiu, de Ioan Gh. Droc	40-41	151
Bugete din trecut, de Iosif E. Naghiu	16-19	66
Când a intrat în serviciul Băncii „Albina” cea dintâi mașină de scris?	46-47	178
Crâmpoșe din istoria economică transilvană, de Dumitru D. Periș	20-21	72
Colegiul Economistilor, de Aldea Ovidiu Dumitru	22-23	79
Cui aparține Transilvania? de I. L.	24-25	89

Două proiecte de organizare bancară din anii 1860 și 1866, de I. L. . . .	Nr. 30-31	Pag. 117	Creșterea și scăderea prețurilor . . .	Nr. 24-25	Pag. 94
Educație insuficientă în chestiuni de bancă, de I. L.	" 9-10	" 29	Criza de numerar, de Ing. Gh. Brânduș	" 14-15	" 51
Formalismele în viața economică de Aldea Ovidiu Dumitru	" 9-10	" 31	Cum se prezintă situația monetară . . .	" 26-27	" 104
Funcționarii particulari sibieni la răspântia timpurilor de azi, de I. N. Bratu	" 26-27	" 99	Lipsa de numerar, de Aldea Ovidiu D-tru	" 26-27	" 101
Idem, continuare	" 28-29	" 114	Redresare financiară	" 1-3	" 1
Idem, sfârșit	" 30-31	" 122			
Intre Sibiu și București, de I. Lupaș . .	" 48-50	" 182			
Învățământul practic la Lugoj, de Iosif E. Naghiu	" 20-21	" 78			
"Masa studenților", o reclamă, de I. Gârbacea	" 16-19	" 63			
"Masa studenților", de I. Gârbacea . . .	" 48-50	" 186			
O mărturisire care trebuie reținută . . .	" 32-33	" 129			
Pacea — virtute	" 34-36	" 138			
Problema transilvană în timpul lui Cuza și Carol I.	" 24-25	" 94			
Reorganizarea băncilor ardelenelor, de I. Gârbacea	" 40-41	" 149			
Sărbătorirea aniversării unui sfert de veac dela înființarea Școlii Comerciale Superioare din Sibiu, de Ioan Gh. Droc	" 42-45	" 157			
Semnele vremii, de I. L.	" 16-19	" 59			
Sorioare în familie, frații la uncheșiu, de P. D. p.	" 22-23	" 82			
Sumarul pentru anul 1946	" 51-52	" 199			
Tot despre colegiul economiștilor, de Ing. Gh. Brânduș	" 32-33	" 126			
Trebuie înmormântat trecutul?, de I. L. .	" 20-21	" 71			
Un bilanț economic al anului 1945, de S. L.	" 11-15	" 49			
Un jubileu în lumea bancară	" 16-19	" 63			

Economie Politică.

Actualități economice, de Aldea Ovidiu Dumitru	" 7-8	" 17
Capitalism social, de Aldea Ovidiu D-tru	" 16-19	" 66
Circulație economică, de Aldea Ovidiu Dumitru	" 32-33	" 125
Criza etalonului aur, de Prof. Cristofor Coroamă	" 1-3	" 2
Independență economică prin planificare, de Aldea Ovidiu Dumitru	" 20-21	" 74
Moneta contabilă, de Vasile Vlaicu . . .	" 37-39	" 141
Moneta liberatorie, de Vasile Vlaicu . .	" 46-47	" 173

Finanțe.

Acordul comercial anglo-argentinian, de I. D.	" 42-45	" 169
Conferința dela Bretton Woods, de I. Gh. Droc	" 4-6	" 11

Fiscale.

Cotele nouelor impozite pe salarii . . .	Nr. 7-8	Pag. 28
Impozitele pe salarii	" 48-50	" 188
Taxe de timbru	" 16-19	" 66

Legiferare.

Legea Bancară, modificarea unor articole	" 28-29	" 116
Legea pentru controlul producției, prelucrării și circulației metalelor prețioase	" 46-47	" 176
Legea Bancară, obligațiuni referitoare la angajamente	" 46-47	" 179
Legea pentru interzicerea în convențiuni a clauzei de plată în aur, monede străine și medalii comemorative precum și a operațiunilor de gaj pe asemenea valori,	" 51-52	" 197
Societăți anonime, jurisprudență . . .	" 40-41	" 155
Titluri la purtător, pierdute, jurisprudență	" 40-41	" 153
Vânzarea acțiunilor	" 51-52	" 197

Personale.

Bârseanu Andrei, de I. G.	" 46-47	" 176
Bologa Valeriu, adresa lui, de I. L. . .	" 34-36	" 139
Bucuța Emanoil, de I. G.	" 50-51	" 196
Cosma Partenie, o scrisoare a lui . . .	" 24-25	" 96
Constantinescu Mitiță, economistul, de I. D.	" 42-45	" 168
Cușută Cheorghie, în amintirea unui funcționar de bancă, de Dr. Eugeniu Munteanu	" 32-33	" 128
Drăghiciu Petru, de I. Lupaș	" 26-27	" 97
În amintirea unui pioner al comerțului românesc din Transilvania, de I. L. . .	" 37-39	" 143
Lapedatu I. Ion, la 70 de ani, de Ion Oprîș	" 34-36	" 133
Mihu Dr. Ioan, de I. Gârbacea	" 50-51	" 194
Noul guvernator al Băncii Naționale a României	" 22-23	" 83
Oncu-Nicolae, de I. G.	" 37-39	" 146
Popp Constantin, în amintirea lui, de C. S. Săvuleanu	" 40-41	" 151
Popp Constantin, comemorarea lui . . .	" 42-45	" 165
Roman Visarion, relațiunile lui familiare de I. Lupaș	" 34-36	" 134
Șaguna Andrei, mitropolitul și „Asociațiunea Transilvană”, de Dumitru D. Periș	" 51-52	" 191
Vancu Eugen	" 11-13	" 37